

Muhder (Hz. Muhammed'i (s.a.v.) Anlama ve Anlatma Derneği) tarafından düzenlenen Uluslar arası Aile Sempozyumu için Bosna'daydık. Son zamanlarda aile üzerine yoğun sempozyumlar düzenleniyor. Bu sempozyum için seçilen mekan oldukça anlamlı. Savaş sonrası yeniden yapılanmada aile konusu öncelik taşıyor. Hele dünyanın en parçalı siyasi yapısına sahip olan Bosna ve Yugoslavya söz konusu olduğunda, bu gibi coğrafyalara yönelik ciddi çalışmalar yapılması gerekiyor. Haliyle bu sorumluluk öncelikle Bosna'da bir şufa hakkı olan Türkiye'ye düşüyor. Doğrusu beklentiler de bu yönde. Başta İlhan Yıldız bey olmak üzere Muhder yetkililerine böyle bir organizasyondan dolayı teşekkür ediyorum. Bu organizasyon çerçevesinde başta Hayrettin Karaman hocamız olmak üzere, bir çok akademisyenlerle birarada olma ve görüş alışverişi yapma imkanı buldum.

Bosna'ya gitmek, bir çok ülkeden daha fazla olarak bana ciddi bir heyecan verdi. Daha uçakta iken bile tecessüs ve heyecanı hissettim. Bosna Hersek deyince, benim aklıma iki önemli isim geliyor. Birincisi; Türkiye'de ilim alanında önemli hizmetler yapmış merhum Tayyip Okıç beyefendi. Öğrenciliğimizden itibaren adını duyduğumuz başarılı bir ilim adamı. İkincisi ise, hiç şüphesiz Aliya İzzet Begoviç. Hemen peşinen söylemeliyim ki, Aliya benim gözümde haza bir prototip düşünce adamıdır öncelikle. Sürekli okumalarımda tarih ve geleneğimiz içerisinde önemli yeri olan Farabi'nin "Medinetü'l-Fâzılâ (Faziletli Şehir)" isimli eserini okurken, devleti bilge filozofların yönetmesi gerektiği düşüncesi beni heyecanlandırmıştı. Farabi'nin devlet yöneticilerinde aradığı önemli özellikler vardı; fakat daha önemlisi faziletli devlet ve toplum arayışı idi. Daha sonraki okumalarımda, tarih boyunca böyle bir bilgenin yönetimi olup olmadığını hep aramıştım. Bosna'da savaş devam ederken, Aliya'nın "Doğu ve Batı Arasında İslam" kitabını okudum ve "işte bu" dedim. İslam ve Batı'yı çok iyi bilen, meselelerin derununu çözümsemiş bir bilge olarak Aliya'nın analizleri hayattan geri dönmüyor. Sarajevo'da her ikisinin de mezarlarını ziyaret ettim. Kendimi tutamadım ve ağladım. Allah (CC) kendilerine gani gani rahmet eylesin.

Bosna Hersek, her şeyden önce benim için Aliya'nın memleketidir. Hayatını ülkesi için mücadeleleyen Aliya'nın, teori ve realite arasında kurduğu denge, İslam'ı hayatın bütün alanlarına nüfuz eden bir fıtrat dini olarak kavrayışı, Batılı felsefe ve teorileri adaletli ve hamasetten uzak değerlendirişi ve insani ortak noktalara çektiği dikkat, hep Onun meselelere vukufiyetini gösteren ve beni cezbeden önemli noktalar. Hele Aliya'nın bilgece ve sükunetli bir yüz ifadesiyle her şeye rağmen tebessüm etmeye çalışan yüz ifadesi ve bakışı hala aklımdadır. Ama maalesef ülkemizde Aliya'nın anlaşılması yönünde yeterli faaliyetler yapılmış değil. Daha da önemlisi felsefi ve bilgece derinlik konusunda ciddi bir kaht-ı rical yaşadığımız dönemde, Aliya'yı hatırlamak önemli bir görev.

Bosna Hersek, savaşın götördüklerini tamir etmeye çalışıyor. Binalarda yenilenme % 90 oranında gerçekleştirilmiş denilebilir. Ama siyasi, politik, kültürel birçok sorunlar hala yaşanmaya devam ediyor. Açıkçası tüketim toplumunun giderek yaygınlaştığı dünyada, bir çok ülkede olduğu gibi değerler üzerine inşa edilecek hayat ve bunların sürdürülmesi önemli bir sorun.

Orada savaşın, içinde yer almış canlı tanıklarla karşılaşıyorsunuz. Hepsi hayata yeniden ümitle bakmak istiyor fakat oldukça temkinliler. Orada tanıştığımız ve savaş sırasında bedeninde ciddi hasarlar almış olan Remziya, Bosna Hersekle ilgili reel analizler yapıyor ve bence çok isabetli. Remziya, “bizi rahat bırakmayacaklar” diyor. Bunun için Türkiye’nin iyi bir diplomasi yürütmesi, kültürel ve aşağıdan yukarı işbirlikleri çerçevesinde yeni ittifaklar, kültürel organizasyonlar vb. çabalar konusunda daha organize olmalıdır.

Osmanlı’nın düşünce ufkunun genişliğini burada daha iyi anlıyorum. Başkent Sarajeva’nın merkezinde eski Osmanlı binaları ve camileri hala duruyor. Başçarşı haza Osmanlı. Gazi Hüsrev Bey Cami, erken zamanda yapılan bir cami olarak kendisini gösteriyor ve Onun etrafındaki vakıf da, hemen bize ait bir zihniyeti tekrar hatırlatıyor. Bosna Hersek’te savaş zamanlarında bu yana hala sembollerin ne derece önemli olduğu düşünülürse, Osmanlı’nın izlerine dair anlamlar daha iyi anlaşılır. Sırların stratejik önemi olmamasına rağmen dünya ajanslarını davet ederek Mostar köprüsünü yıkmaya çalışmaları, Mostar’da yüksek tepeye dikilen Haç işareti, hala önemli göstergelerdir. Bosna’da hala tam bir semboller savaşı hakim.

Bosna halkı oldukça cana yakın. İnsanlar arasında hala “Selamun Aleyküm” ifadesinin söylenişi, geleceğe dair umutlarımızı, son yüzyıldaki kopuş ve vakumun içinden çıkarmamıza izin veriyor. Konuştuğumuz insanlar, Türkiye’ye dair sevgilerini dile getirirken heyecanlarını kesinlikle hissedersiniz. Ayrılırken “Allah’a Emanet”i çok güzel bir şive ile söylüyorlar ki, içinizde bir mutluluk hissediyorsunuz. Yalnız ben hala Aliya’dayım.